

Ioan-Aurel Pop: La origine, numele de „Moș Crăciun” nu desemna un bătrân, ci un copil adus pe lume

Președintele Academiei a publicat pe contul personal de [Facebook](#) un text în care discută originea și semnificația numelui de „Moș Crăciun” la români. Însemna la origine „copilul născut” sau „copilul adus în lume”, spune istoricul. El mai subliniază că, la venirea celorlalte neamuri în teritoriile locuite de români, aceștia „aveau în sine cuvântul Domnului și fuseseră creștinați în limba latină”.

Ioan-Aurel Pop evocă atmosfera Crăciunului copilăriei, sărbătorit cu părinții, la oraș, dar și la țară, în satul bunicilor. Apoi rememorează prima explicație erudită, primită în liceu de la profesorul de latină, referitor la originea cuvântului „Crăciun”: „din latinescul *creatio*, *-nis*, cu acuzativul singular *creationem*”.

„Am luat explicația profesorului ca atare și mi-am însușit-o”, povestește academicianul. „Târziu, am văzut, însă, ce complicate erau lucrurile.”

„*Creatio* însemna în latină (în latina târzie) și naștere, dovadă că în italiană pentru copil se folosește și cuvântul *creatura*. Obiecția teologică (a lui Alexandru

Ciorănescu) adusă față de o asemenea origine, anume că ideea de creație sau de naștere este împotriva dogmei creștine nu rezistă pentru că poporul nu ține seama de dogme”, scrie Ioan-Aurel Pop.

„Ca dovadă, în Occident, pruncul Iisus era numit în latina medievală cultă (inclusiv în cea bisericească) *Partus*, adică «născut», iar *partorire* semnifică în italiană «a naște». În plus, în mai toate limbile romanice, numele Crăciunului cuprinde ideea de naștere: Noël, Natale, Navidad, Natal etc”, adaugă el.

„Originea latină a cuvântului Crăciun mi se pare și azi cea mai plauzibilă”, afirmă academicianul.

„El se află moștenit, în forme apropiate de forma noastră din dialectul daco-român, în toate celelalte trei dialecte ale limbii române și în acele limbi vorbite azi neapărat pe locurile unde au trăit tracii, ci unde au trăit străromânii (protoromânii), primul popor creștinat din aceste regiuni.”

„La venirea slavilor în Balcani și apoi a ungarilor în Pannonia, românii timpurii și românii propriu-ziși aveau în sine cuvântul Domnului și fuseseră creștinați în limba latină. Asta înseamnă că ei aveau demult în limba lor un nume pentru sărbătoarea Nașterii Domnului”, explică istoricul.

De ce Moșul este tânăr, dar bătrân în înțelepciune

„Tulburătoare este asocierea la noi a cuvântului «moș» pe lângă «Crăciun», fapt de o semnificație aparte, asupra căreia mi-a atras recent atenția doamna profesor dr. Aurelia Bălan-Mihailovici”, menționează în continuare Ioan-Aurel Pop.

„*Mòschos*, în greaca veche are sensul de «vlăstar», «mlădiță» și, prin analogie, «fiu», «urmaș». Verbul *a moși* înseamnă «a aduce pe lume moșul», adică urmașul, copilul purtător de speranță. Prin urmare, *Moș Crăciun* însemna la origine «copilul născut» sau «copilul adus în lume».”

„Așadar *Moș Crăciun*, în ciuda imaginației copilărești care a copleșit înțelesul inițial, înseamnă pruncul Iisus adus pe lume, ființa aceasta mirifică fiind totuna cu Mântuitorul”, concluzionează Președintele Academiei. „Și așa, moșul copilăriei mele a devenit la maturitate, în chip rațional, pruncul Iisus.”

„Dar în sufletul meu – care nu gândește, ci simte – el este tot un bătrân cu plete dalbe, bun și blând, iertător și îmbucurător”, menționează istoricul.

„De altminteri, de când este lumea, bătrânii – dacă rămân cu judecata limpede – sunt un fel de copii înțelepți, senini și cuminți. Aceste interpretări variate ale cuvântului *Crăciun* și ale numelui de *Moș Crăciun* nu lămuresc în chip rațional lucrurile, ci – după vorba lui Lucian Blaga – «sporesc a lumii taină»”.

„În dreaptă consecință, în cazul de față, [expresia] «Moș bătrân» nu este deloc pleonastică, fiindcă *moșul* este Pruncul cel Mântuitor, fără început și sfârșit, «Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat», un prunc minunat (adjectiv derivat din substantivul *minune*) merit să fie de orice vârstă, inclusiv de vârsta înțelepciunii”, încheie Ioan-Aurel Pop.

Sursa foto: e-clujeanul.ro

— basilica.ro